

Klas Torstensson Strijd der seksen

Koningin Christina gaf er de brui aan

Veertien jaar werkte componist Klas Torstensson aan zijn *Christina Cyclus*, muziek over de Zweedse koningin die haar kroon inleverde en haar leven aan de kunsten wijdde. Nu is het stuk af.

Erik Veermans
AMSTERDAM

Klas Torstensson (67), Zweed van geboorte, maar al veertig jaar woonachtig in deze contreien (Haarlem tegenwoordig) en net zo lang een van de interessantste componisten van Nederland, vindt dat hij weinig te klagen heeft. "Ja, het is dramatisch dat het componisten hier vrijwel onmogelijk wordt gemaakt van hun muziek te leven, en dat was vóór het eerste kabinet-Rutte wezenlijk anders, maar persoonlijk heb ik er weinig last van." Lachend: "Ik heb sinds twee jaar AOW, al zou je dat niet zeggen gezien mijn jeugdige uitstraling, en ik krijg ook nog wat uit Zweden omdat ik daar een arbeidsverleden had opgebouwd, maar belangrijker: ik krijg goede opdrachten."

De laatste opdracht kwam van het Göteborgs Symfonieorkest – Torstensson mag aan de slag voor een orkestwerk van meer dan een half uur. "De stad, die je het Rotterdam van Zweden zou

kunnen noemen, viert in 2021 haar 400-jarig bestaan. Ze doen niet kinderachtig. 'Hoeveel bassen wil je hebben? Veertien?' vroegen ze. Nou, tien is wel genoeg, zei ik. Van zo'n opdracht kan ik wel weer een paar jaar leven en dat komt goed uit, want ik schrijf langzaam. Ik zal die tijd nodig hebben. Het zou mooi zijn als er ook nog interesse kwam van een Nederlands orkest."

Hooft u al muziek in uw hoofd? Weet u al wat het moet gaan worden?

"Nee, het idee moet nog rijpen. Het moet in elk geval anders worden dan de orkestwerken die ik al heb gemaakt, anders heeft het geen zin."

Wat inmiddels wel af is, is de *Christina Cyclus*, waar Torstensson veertien jaar mee bezig is geweest. Christina was 'de koningin van de Zweden, Goten en Vandalen', die zich in 1654 vanuit het lutherse geloof bekeerde tot het katholicisme, troonsafstand deed en zich vestigde in het Vaticaan, waar ze ook begraven

→ **Klas Torstensson: 'Het is dramatisch dat het componisten hier vrijwel onmogelijk wordt gemaakt van hun muziek te leven.'** FOTO ERIK VAN GURP

werd. Ze groeide in de Zweedse geschiedschrijving uit tot een mythische figuur en daarmee is ook Torstenssons fascinatie verklaard.

Delen van de *Christina Cyclus* waren al afzonderlijk te horen (*Le dolci parole*, voor sopraan en viool) en het koorstuk *Arcadia 1689*. Daar heeft Torstensson nu de 'dramatische scène' voor sopraan en orkest *L'autunno di Christina* aan toegevoegd, die op 22 mei in De Doelen en twee dagen later in het Muziekgebouw aan 't IJ voor het eerst wordt uitgevoerd door Sinfonietta Riga onder Normunds Šnē, met medewerking van prachtsopraan Charlotte Riedijk en violist Joe Puglia.

Wat boeit u aan Christina?

"Ze was een enorm intrigerende persoonlijk-

heid, die haar tijd vooruit was. Haar leven en dus ook mijn project, draait om machtsstrijd en ongelijkheid van de seksen en dat is het als koningin niet kon maken geen kinderen te baren. Dat lijken me allemaal zeer actuele thema's."

Het onderwerp van de geplaagde vrouw houdt u bezig. In uw schitterende opera *De Expeditie* had je al de verloofde die haar aanstaande man verliest.

"Dat zou je de kiem kunnen noemen. Daarna kwam de liederencyclus over vijf tragische vrouwen in *In grosser Sehnsucht*, van wie Christina er een was. Dat bleek iemand te zijn in wie nog veel meer muziek zat. Maar nu ben ik klaar. Het Christinahoofdstuk is afgesloten."

Wat hebt u met tragische vrouwen?

"Ik zou het willen omkeren. Zou jij je een liederencyclus kunnen voorstellen die gaat over vijf gelukkige mannen? Dat bedoel ik."

'Ze schreef de beminde kardinaal dat ze voor altijd zijn slaaf wilde blijven'

De *Christina Cyclus* begint met de dood en eindigt met de dood.

"Ja, daar kun je in een muziektheatraal werk niet omheen. Ik heb in Rome in de kamer gestaan waar ze is overleden. Nee, ik heb daar geen geest van Christina meer gevoeld. Die was door alle drommen Italiaanse schoolkinderen in de loop der tijden weggejaagd, denk ik."

"Jammer is ook dat de correspondentie met kardinaal Decio Azzolino, met wie ze een verhouding had, niet in haar geheel bewaard is gebleven. Ze schreef dingen als 'ik wil voor altijd jouw slaaf blijven' of 'voor altijd de jouwe'. Dat waren geen zinnen die je in die tijd aan een kardinaal schreef. Ze misdroeg zich in de ogen van de paus vreselijk."

Sinfonietta Riga, Charlotte Riedijk (sopraan), Joe Puglia (viool): Klas Torstensson – Le dolci parole, Pocket Size Violin Concerto, deel 2, L'autunno di Christina, en werken van Monteverdi en Gesualdo, op 22/5 in De Doelen en 24/5 in het Muziekgebouw aan 't IJ.

